

fra, at det afgørende for afgrænsningen af Ombudsmandens kompetence er behovet for Ombudsmandens indseende, og derefter undtage nævn, der under domstolslignende procesformer udfører samme opgave som domstolene efter grundlovens § 63. Når det afgørende er, om Ombudsmandens kontrol kan undværes, fordi nævnet ved sine opgaver, proces og sammensætning giver lignende garantier som domstolene, kan der opstilles en skala, men som nævnt ikke fastlægges en generelt gyldig grænse, og professor Bent Christensen har ved eksempler over for Retsudvalget skitseret, hvordan en sådan skala kunne se ud.

Udvalget ser frem til at arbejde videre med sagen i næste folketingsår, forudsat at der på ny fremsættes lovforslag om en ny ombudsmandslov.

Et mindretal (Enhedslistens medlem af udvalget) støtter ovenstående, men ønsker at fastholde muligheden for flere ombudsmænd, herunder muligheden for en viceombudsmand.

P.u.v.

BJØRN ELMQUIST

formand

Som tidligere nævnt ønsker Retsudvalget at arbejde videre med lovforslaget i dette folketingsår, hvorfor Præsidiets genfremsætter lovforslaget uændret.

2. Lovforslagets hovedpunkter.

a) Ny lov eller ændringslov.

Lovforslaget fremtræder som et lovforslag om en ny »hovedlov« og er ikke blot et lovforslag om ændring af dele af de gældende regler om ombudsmandens virksomhed.

Baggrunden herfor er denne: De gældende regler om ombudsmandens virksomhed stammer – bortset fra mindre betydelige tilføjelser i 1972 – fra 1955 og 1961. Reglerne er udarbejdet efter lovgivningstekniske principper, som siden er blevet ændret væsentligt. Reglerne trænger således til en modernisering. Dertil kommer, at ombudsmandsembedet gennem årene har udviklet sig til en kontrolinstans i forhold til *myndigheder* og ikke som forudsat i 1955 en kontrollant af enkeltpersoner. For at indarbejde dette træk i reglerne har en mere gennemgribende omskrivning været påkrævet.

Loven om Folketingets Ombudsmand var den første generelle forvaltningslov. Siden er kommet flere generelle forvaltningslove til – især lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven. Disse regelsæt har til dels samme anvendelsesområde som lov om Folketingets Ombudsmand. Det er derfor na-

turligt at foretage en redaktionel tilpasning af ombudsmandsloven til de øvrige forvaltningslove.

På en del punkter indeholder lovforslaget desuden realitetsændringer i den bestående retstilstand. Ændringerne har i sig selv nødvendiggjort en vis omskrivning af de gældende regler.

Såvel behovet for redaktionel fornyelse som indarbejdelse af realitetsændringer har betinget udarbejdelse af forslag til en ny lov.

Spørgsmål, der vedrører ombudsmandsinstitutionens interne forhold, organisation samt den nærmere tilrettelæggelse af arbejdet, er ikke reguleret i loven. Disse spørgsmål vil blive reguleret i den instruks, der vil blive udstedt i henhold til lovforslagets § 10.

En række forhold, som er reguleret i den nugældende instruks, men som naturligt hører hjemme i loven, er medtaget i lovforslaget.

b) Ændring af ombudsmandens kompetence over for kommunerne.

1°. Lovforslagets væsentligste spørgsmål vedrører ombudsmandens kompetence over for kommunerne.

Efter den gældende ombudsmandslovs § 4, stk. 2, omfatter ombudsmandens virksomhed »personer, der virker i kommunernes tjeneste . . . for så vidt angår de sagsområder, hvor der er hjemmel for rekurs til en statsmyndighed«. Den samlede kommunalbestyrelses virksomhed er ikke undergivet ombudsmanden. Dog kan ombudsmanden ifølge § 6, stk. 5, af egen drift optage en sag til undersøgelse. I så fald gælder begrænsningerne i § 4, stk. 2, ikke »for så vidt der er tale om krænkelse af væsentlige retlige interesser«. Efter § 4, stk. 3, skal ombudsmanden ved udøvelsen af sine beføjelser »tage hensyn til de særlige vilkår, hvorunder det kommunale styre virker«.

Lovforslaget indebærer, at de første to begrænsninger i ombudsmandens kompetence ophæves. Om den nærmere baggrund for lovforslaget henvises til ombudsmandsudvalgets betænkning side 64-75.

Udvalgets overvejelser vedrørende ophævelse af den første begrænsning er gengivet i betænkningen side 64-73. Overvejelserne bag denne del af lovforslaget er følgende:

Siden 1961, da ombudsmandens begrænsede kompetence over for kommunerne blev indført, er kommunalforvaltningens samlede vægt i den offentlige forvaltning vokset kraftigt. I 1961 eksisterede der en meget vid adgang for borgerne til at påklage kommunale afgørelser til statslige myndigheder. I de senere år har der imidlertid været en tendens til at begrænse sådanne klagemuligheder. Kombinationen af disse to forhold indebærer en begrænsning i ombudsmandens indseende med den samlede of-